

PRINCIPI IZRADE STRUČNOG REČNIKA NA PRIMERU ENGLESKO-SRPSKOHRVATSKOG REČNIKA IZ OBLASTI DRUMSKOG SAOBRAĆAJA

Osnovu svakog jezika struke čini njena terminologija, skup svih naučnih i stručnih termina specifičnih za datu oblast. Opis terminološkog sistema jedne struke zadatak je stručno-terminološkog rečnika, za razliku od jednojezičnog rečnika u kome se značenje svake terminološke jedinice definiše da bi se utvrdile one osobine pojma koje su nužne i dovoljne za određivanje njegova sadržaja i opsega upotrebe, višejezični rečnici su prevodnog karaktera. Njihov je osnovni cilj da termin polaznog jezika prevedu »istoznačnim« terminom na jedan ili više jezika. U traganju za »istoznačnim« terminom leksikograf se u svom radu susreće sa mnoštvom problema kako praktične tako i teoretske prirode, čije rešavanje uslovljava osnovnu koncepciju rečnika.

Polazna je postavka pri utvrđivanju koncepcije dvojezičnog stručnog rečnika da se odredi njegova praktična svrha: Ko će biti njegov korisnik? U kakve svrhe će ga oni koristiti? Odgovori na ova pitanja određuju ne samo opseg i sadržaj rečnika već i način leksikografske obrade rečničkog materijala.

Englesko-srpskohrvatski rečnik iz oblasti drumskog saobraćaja, koji je u izradi, namenjen je inženjerima i studentima drumskog saobraćaja da im pomogne pri čitanju savremene naučne i stručne literature i pri sastavljanju samostalnih stručnih iskaza na engleskom jeziku. On bi, dakle, bio ne samo opisnog već i pedagoškog karaktera.

Pri izradi ovog rečnika bilo je nužno razmišljati o određenim leksikografskim problemima i rešavati ih na najprikladniji način.

Pre svega bilo je neophodno da se odrede stručne oblasti koje bi rečnikom bile obuhvaćene. Odlučeno je da one budu: (1) učesnik u saobraćaju; (2) vozilo; (3) put — vrste, elementi i oprema putova i raskrsnica te njihove projektne karakteristike; (4) teorija saobraćajnog toka; (5) kapacitet putova; (6) saobraćajno planiranje; (7) parkiranje; (8) bezbednost saobraćaja; (9) kontrola i regulisanje saobraćaja; (10) srodne oblasti: urbanizam, javni prevoz, saobraćajna ekonomija, građevinarstvo, matematička statistika itd. Zatim se prišlo izdvajanju rečničkih jedinica preuzimanjem građe iz dosad objavljenih jednojezičnih rečnika na engleskom jeziku i iz odgovarajućih dvojezičnih i višejezičnih rečnika koji u većoj ili manjoj meri sadrže termine iz predviđenih oblasti. Kao izvor se koristila i najnovija stručna literatura: udžbenici, stručna dela i radovi priznatih stručnjaka iz oblasti saobraćajnog inženjerstva. Ovo je neophodno iz više razloga: (a) zbog vađenja delova konteksta u kome se reč koristi; (b) zbog izdvajanja reči opšteg jezika koje u stručnom jeziku dobijaju tehničko značenje, a obično ih stručni rečnici ne navode; (c) zbog neprekidnog stvaranja novih pojmova bilo otkrivanjem novih naučnih pojava bilo novim načinom posmatranja i organizovanja već postojećih naučnih činjenica.

Rečnik stručno-tehničke terminologije, za razliku od rečnika opšteg jezika, sadrži leksički korpus iz samo jednog, ograničenog domena ljudskog života. Time je izbor rečničkih jedinica ograničen: (a) na opšte tehničke

¹ Referat sa savjetovanja o stranim jezicima u višem i visokom usmerenom obrazovanju, održanog u studenom 1979. u Beogradu.

termine frekventne u datoj oblasti; (b) na uskostručne termine karakteristične samo za izabranu oblast; (c) na termine iz srodnih disciplina frekventne u oblasti koja se obrađuje² i (d) na leksičke jedinice opšteg jezika koje u datoj oblasti poprimaju specijalizovana, tehnička značenja.

Svaka bi rečnička jedinica, bez obzira na opseg i sadržaj pojma, trebala da korisniku pruži konciznu, jasnu, preglednu i lako čitljivu informaciju koja bi sadržala sledeće elemente:

I. oblik proste ili složene leksičke jedinice,

II. kvalifikativne oznake:

(a) izgovor,

(b) gramatičke oznake,

(c) oznaku pripadnosti reči određenoj stručnoj oblasti,

(d) oznaku stilske vrednosti reči,

III. određivanje značenja reči navođenjem:

(a) ekvivalentnih ili delimično ekvivalentnih termina jezika na koji se prevodi ili, ako takvi ne postoje, slobodnih spojeva reči kojima se značenje termina polaznog jezika objašnjava,

(b) sinonimnih termina,

(c) primera upotrebe reči davanjem segmenta tipičnog konteksta u kome je leksička jedinica upotrebljena i koji pruža semantičku i / ili gramatičku informaciju o reči.

Navođenje oblika prostih i složenih leksičkih jedinica

Stručni jezici se odlikuju postojanjem velikog broja složenih leksičkih jedinica. Za razliku od slobodnih spojeva reči koje govorni predstavnik kombinuje u samom momentu dok govori, složene leksičke jedinice su utvrđeni, stabilizovani spojevi reči koje se u jezičkom sistemu koriste kao celine i koje se mogu indentifikovati po tome što: (a) u rečenici funkcionišu na isti način kao i proste leksičke jedinice; (b) izražavaju jedan jedinstven pojam, jednu pojavu nejezičke stvarnosti; (c) njihovo značenje često ne predstavlja prost zbir značenja njihovih elemenata; (d) mogu imati sinonime koji se sastoje od jedne reči; (e) njihovi ekvivalenti u drugim jezicima mogu da budu proste leksičke jedinice; (f) nije moguće izvršiti zamenu pojedinih elemenata rečima iste jezičke kategorije, a da im se značenje ne promeni; (g) učestala upotreba ovih skupova reči dokazuje da su to stabilizovani leksički oblici.

Imajući u vidu pobrojane kriterije za raspoznavanje složenih leksičkih jedinica i činjenicu da leksikografa u prvom redu interesuje leksičko značenje jedinica a ne njihov oblik (koji može da varira od jedne morfeme, npr. »road«, do terminoloških jedinica koje se sastoje od više reči komplikovane

² Frekventnost javljanja leksičkih jedinica u odgovarajućem uzorku stručnih tekstova je veoma važan faktor pri odlučivanju da li da se one uvrste u rečnik. Reči koje se češće pojavljuju u stručnoj literaturi, navode se kao rečničke jedinice i njihova obrada pruža veću količinu informacije od reči koje se ređe pojavljuju. Sporadična pojava određenih leksičkih jedinica ne garantuje njihovu opšte prihvaćenu, standardizovanu upotrebu, te se stoga one isključuju iz rečnika.

strukture, npr. »direct interview origin and destination survey«), u ovom se rečniku uglavnom svaka složena leksička jedinica tretira kao posebna rečenička jedinica i svrstava se pod prvi element složenice. Na primer, radi lakšeg snalaženja u rečniku razne se vrste putova: *radial road, ring road, relief road, trunk road, principal road, major road, minor road* itd. svrstavaju pod pridevom kao rečničke jedinice, a nabrajaju se kao dopunska informacija pod imenicom.

Složene leksičke jedinice ponekad se navode i pod elementom koji ima nadređeno značenje. Tada je potrebno utvrditi koji su elementi nadređeni, a koji podređeni po svom značenju. Za određivanje nadređenosti i podređenosti značenja elemenata termina nužno je sprovesti logičku analizu složenih termina kako bi se utvrdilo da li npr. dvojni termin treba svrstati pod pridev ili pod imenicu. Na primer, termin *traffic signal* objašnjava se pod prvim elementom, tj. pridevom, jer u datom terminološkom sistemu nije povezan sa drugim signalima (*signals*). Ali termini *acceleration lane, deceleration lane, climbing lane, parking lane, bus lane, reversible lane, left-turn lane, right-turn lane* označavaju razne vrste saobraćajnih traka, pa se svi termini daju u jednom leksičkom gnezdu, i to pod drugim elementom, tj. imenicom.

Kada je značenje celine izraza potpuno predvidljivo poznavanjem značenja pojedinačnih reči, ne smatra se za potrebno da se takvi skupovi reči uvršćuju u rečnik kao posebne rečničke jedinice. Na primer, budući da sledeći izrazi: *accident costs, accident frequency, accident map, accident rate, accident record, accident report, accident risk factor, accident statistics* zapravo nisu složene leksičke jedinice, već slobodni spojevi reči, oni se kao takvi i ne navode kao posebne rečničke jedinice. I složeni izrazi koji još nisu potpuno stabilizovani u upotrebi, navode se samo u leksičkom gnezdu osnovne reči. Na primer, izrazi za razne vrste sudara vozila navode se u jednom leksičkom gnezdu: *collision (rear-end collision, head-on collision, turning collision, parking collision, stationary collision)*.

Transkripcija izgovora

Iako se izgovor reči u pravilu ne unosi u rečnik samo u onim jezicima u kojima postoji potpuna korelacija između govornog i pisanog medija, većina tehničkih englesko-srpskohrvatskih rečnika ne sadrži transkripciju izgovora. Kako je ovaj rečnik i pedagoškog karaktera, tj. namenjen korisnicima različitog jezičnog znanja, transkripcija postaje neophodna i korisna informacija.

Gramatičke oznake

Gramatičke oznake daju gramatičke podatke o rečima koji su neophodni korisniku radi njihove pravilne upotrebe; npr. *haul*, vt., adj. (e. g. *A lorry hauls a trailer; short- and long-haul transport*); ∞ *age*, n. (e. g. *road haulage industry*). Naročito je bitno da se navedu oni gramatički podaci koji ukazuju na nepravilnosti u derivacijama ili upotrebi reči; npr. *facilities*, n. pl. (*road, parking, airport, navigation facilities*).

Označavanje pripadnosti termina stručnoj oblasti

Izvestan broj jednojezičnih rečnika enciklopedijskog karaktera svrstava termine po oblastima kojima pripadaju sa alfabetskim registrom na kraju. Kako bi to stvaralo znatne teškoće u preglednosti rečničkih jedinica i ote-

žalo upotrebu rečnika studentima koji nisu ovladali strukom, pribeglo se uobičajenom leksikografskom rešenju klasifikovanja rečničkih jedinica po abecednom redu, a uz svaku jedinicu daje se skraćunica koja označava kojoj oblasti reč pripada po svom značenju; npr. *basic capacity* (traf. Eng.); *crossing loop* (Rd. Eng.);

dead load (C. Eng.); *land use* (C. Plan.).

Ove se skraćunice koriste i kako bi označile da jedan termin ima različita značenja u različitim oblastima, a objašnjenje skraćunica prilaže se u dodatku rečnika;

npr. *Traf. Eng.* = *Traffic Engineering* = *saobraćajno inženjerstvo*,

Rd. Eng. = *Road Engineering* = *gradnja putova, tehnika građenja putova*,

C. Eng. = *Civil Engineering* = *građevinarstvo*;

C. Plan. = *City Planning* = *urbanizam*.

Označavanje stilske vrednosti termina

Oznake stilske vrednosti reči koriste se povremeno da označe: (a) da je reč zastarela, npr. *travelling time* (depr.) = *running time*; (b) da reč pripada drugom jezičkom stilu, npr. kolokvijalnom, *rush hour* (coll.) = *peak hour*; *multiple pile-up* (coll.) = *chain, fleet accident*; (c) da je upotreba reči ograničena na određenu teritorijalnu varijantu standardnog jezika, npr. *side-walk* (Am.) = *footway* (Brit.); *intersection* (Am.) = *junction* (Brit.); *rotary intersection* (Am.) = *roundabout* (Brit.); *ramp* (Am.) = *slip road* (Brit.). Naravno, skraćunice se u posebnom dodatku objašnjavaju, npr. *depr.* = *depreciated* = *zastarelo*; *coll.* = *colloquial* = *kolokvijalno*; *Am.* = *American usage* = *američka upotreba* itd.

Određivanje značenja rečničkih jedinica navođenjem sematički ekvivalentnih termina

Osnovni je zadatak leksikografa pri izradi dvojezičnog rečnika da koordinira leksička značenja jedinica dva jezika, da u jeziku na koji se prevodi (prevodnom jeziku) pronađe leksičke oblike koji bi po svom značenju bili istovetni sa značenjem reči polaznog jezika. Kako pojmovni sistemi dva jezika nikad nisu jednaki, veoma je mali broj značenjskih ekvivalenata u kojih su svi odgovarajući elementi semantičkih vrednosti (dezignativna, konotativna značenja i upotrebne moći reči) istovetni. Jedino u »pravim« jednodnačnim naučno-stručnim terminima kojima se označava pojam određene vrste predmeta ili pojava, koji su jasno određenog i konvencijom dogovorenog značenja, pojmovnog sadržaja i opsega upotrebe, moguće je, ako ne obezbediti apsolutno ekvivalente, a ono prevodne ekvivalente. Npr:

traffic lane = *saobraćajna traka*; *peak traffic* = *vršni saobraćaj*; *one-way traffic* = *jednosmerni saobraćaj*; *through traffic* = *tranzitni saobraćaj*; *headway* = *interval sleđenja*.

Međutim, u terminologiji struka koje se tek razvijaju i koje još nisu oformile prave jednodnačne termine sa precizno određenim značenjem i njihovom doslednom upotrebom, teško je naći ovakve ekvivalente. Češće se događa da pojam i njegov jezički izraz postoje samo u jednom jeziku zato što je predmet ili pojava nejezičke stvarnosti koju taj leksički oblik označava, jedinstven za datu kulturu, i ne postoji u različitoj kulturi jezika na koji se prevodi. Na primer, termini: *parkway* (put kroz park sa potpunom

ili delimičnom kontrolom pristupa, zabranjen za teretni saobraćaj) i *dial-a-bus* = *Demand Activated Road Transport* (kompjuterski kontrolisan sistem autobusa koji saobraća na telefonski poziv putnika) označavaju pojmove, tj. put i sistem javnog prevoza koji ne postoje u nas, pa samim tim nemaju ni ekvivalentnih termina.

Ili, predmeti i pojave nejezičke stvarnosti postoje u kulturama oba jezika, ali su pojmovno različito klasifikovane. Takvi pojmovi označavaju različite segmente realnog sveta. Na primer, klasifikacija saobraćajnih znakova u engleskom i srpskohrvatskom jeziku je različita, pa zato termin *regulatory sign*, koji pojmovnim sadržajem obuhvata *mandatory sign* (znak izričite naredbe) i *prohibitory sign* (znak zabrane), nema ekvivalentnog termina u srpskohrvatskom jeziku. Isti je slučaj sa američkim terminom *travelled way*, koji se razlikuje i od britanskog *carriageway* (= *roadway*) (Am.) i od srpskohrvatskog kolovoz (kolnik) po tome što označava samo deo kolovoza koji je namenjen kretanju vozila bez bankina i pomoćnih traka, tj. označava skup samo protočnih traka.

Prilikom rešavanja ovakvih slučajeva, tj. kada nije moguće pronaći ni apsolutne ni prevodne ekvivalente u jeziku na koji se prevodi, pribegava se drugim sredstvima korelacije leksičkih značenja dveju jedinica: (a) koristi se opisni termin prevodnog jezika, termin koji objašnjava značenje termina polaznog jezika i predstavlja slobodan spoj reči, a ne složenu leksičku jedinicu, npr. *turning traffic* = *saobraćajni tok u skretanju*, *service volume* = *granični protok pri datom nivou usluge*, *trensverse distribution* = *raspodela toka po saobraćajnim trakama*; (b) značenje termina polaznog jezika objašnjava se davanjem njegove definicije na prevodnom jeziku, npr. *bollard* = *saobraćajni stub sa oznakom za usmeravanje saobraćaja* koji se obično postavlja na razdelnom ostrvu, *clearway* = *zona u kojoj je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila*.

Nadalje, pri rešavanju problema leksičke ekvivalencije leksikograf se susreće sa velikim brojem višeznačnih termina koji mogu da imaju različita značenja u raznim strukama, u istoj struci, u srodnim oblastima ili čak i u istoj oblasti, i to zato što im različite škole, grupe i autori pripisuju različita značenja. Pri tome je jedino rešenje da se prevodni ekvivalenti navode samo za ona značenja termina koja su koncepcijom rečnika određena kao relevantna³. Na primer, za termin *assignment* daje se samo usko stručno značenje: opterećenje saobraćajne mreže, raspodela kretanja (distribucija) po mreži ili za reč *patronage* samo značenje: putnik, korisnik saobraćajnih usluga. Znači, zbog ekonomičnosti rečnika ne unose se ona značenja koja korisnik može da nađe u rečnicima opšteg karaktera ili rečnicima drugih naučno-tehničkih disciplina koje nisu srodne oblastima koje se rečnikom obrađuju. Nabrajaju se samo ona značenja termina koja su frekventna u izabranom uzorku stručnih tekstova i koja se objašnjavaju prevodnim ekvivalentima, opisnim ekvivalentima ili slobodnim definicijama na jeziku na koji se prevodi. Na primer:

right-of-way =

(Rd. Eng.) — putno zemljište, pojas eksproprijacije (e. g. *A new road will be built on this right-of-way*); (Traff. Eng.) — pravo prvenstva prolaza (e. g. *Drivers should allow vehicles having the right-of-way to pass*); (Pub. Tran.) — trasa (e. g. *Rail guided vehicles are those with a fixed right-of-way*).

³ Zavisno od toga za koga se rečnik izrađuje, sa kojom svrhom, koje oblasti obuhvata, navode se i odgovarajuća značenja višeznačnih termina.

Određivanje leksičkog značenja termina davanjem sinonima

Da bi što preciznije odredio značenje termina polaznog jezika, leksikograf uspoređuje odgovarajuće leksičke podsisteme, tj. položaje rečničkih jedinica u podsistemima semantički srodnih reči. Kao što su i potpuni ekvivalenti u dva jezika retki, tako je i malo u jednom jeziku apsolutnih sinonima koji su po svim svojim semantičkim osobinama istoznačni. Zato, ako se u rečniku navode sinonimi polaznog jezika, onda bi trebalo glosama objasniti njihovu semantičku razliku, npr. *motorway*, *expressway* (Am.) (autoput sa delimičnom kontrolom pristupa) *freeway* (Am.) (autoput sa potpunom kontrolom pristupa). Kako bi jedan takav poduhvat znatno povećao obim rečnika na štetu njegove ekonomičnosti, odlučeno je da se sinonimi navode samo onda kada su istoznačni u svim dimenzijama leksičkog značenja, npr. *shunting*, *rear-end collision*, *nose-to-tail collision*, *traffic density*, *traffic concentration*.

Međutim, u prevodnom delu rečničke jedinice nabrajaju se ne samo apsolutni već i delimični sinonimi iz dva razloga: (a) da što potpunije objasne elemente leksičkog značenja termina polaznog jezika i (b) zato što je ovaj rečnik opisnog, a ne normativnog karaktera⁴, a izabrane oblasti saobraćaja još uvek nemaju jedinstvenu i usaglašenu terminologiju, već mnogo delimičnih sinonima, koje različite škole, grupacije i autori koriste. Stoga se navode oni sinonimi koji se najčešće javljaju u stručnim priručnicima, udžbenicima, člancima i delima stručnjaka na srpskohrvatskom jeziku,

npr. *traffic volume* = obim, volumen saobraćaja, protok, jačina, intenzitet saobraćaja, veličina saobraćajnog toka, *generated traffic* = izazvani saobraćaj, generisani saobraćaj.

Određivanje značenja termina davanjem primera njihove upotrebe

Reči kao jedinice jezičkog sistema dobijaju svoje konkretizovano značenje tek kada se upotrebe u samom govornom činu, u konkretnom iskazu. Kontekst je taj koji povezuje reč sa predmetom ili pojavom nejezičke stvarnosti i koji u višeznačnim rečima eliminiše sva ostala značenja osim onog koji je njime iskazan. Da bi se povezalo opšte značenje leksičke jedinice sa njenim konkretnim primenama, ilustruje se značenje svake rečničke jedinice primerom, tj. segmentom konteksta u kome je ona upotrebljena.

Jedino u rečima koje su semantički nezavisne od konteksta, tj. koje zadržavaju istovetna značenja bez obzira na kontekst u kome se javljaju, takvi su primeri suvišni. U ostalim je slučajevima primer koji ilustruje upotrebnu vrednost termina neophodan da bi pružio korisniku rečnika i semantičku i gramatičku informaciju o datom leksičkom obliku. Bez obzira na to koliko obrada leksičke jedinice pruža iscrpnu informaciju, primer uvek daje dodatna obaveštenja u pogledu kontekstualnih nijansi značenja, opsega upotrebe ili različitog kombinovanja termina sa ostalim jedinicama jezičkog sistema,

design vehicle — e. g. *The use of a design vehicle is necessary for establishing vehicle dimensions affecting horizontal roadway design.*

Primerom se osim semantičkih osobina mogu ilustrovati i gramatičke funkcije reči, način njihovog kombinovanja sa ostalim rečima u rečenici

⁴ Jezičku normu u ovom slučaju ne bi trebalo da propisuju sastavljači rečnika, već tela formirana od naučnika i stručnjaka iz odgovarajućih naučno-tehničkih oblasti.

kao što su atributivne ili adverbijalne kombinacije ili navođenje tipičnih glagolskih objekata, npr. *lay out, vt., n. — e. g. A road network must be well laid-out, the lay out of bus stops on a route.*

Svaki primer bi trebao da bude kratak, jasan, tipičan i pouzdan. Rečnik koji teži ka konciznosti izraza koristi primere koji sadrže samo neophodnu informaciju. Navođenje celih rečenica ili diskursa često nije ekonomično. Određena dužina primera sigurno se ne može propisati, ali je poželjno da rečenica ili sintagma sadrži samo neophodnu informaciju kojom se ilustruje upotrebna vrednost te reči u kontekstu. Jasan primer pruža korisniku kontekst koji nije ni suviše uopšten ni previše konkretan i na osnovu koga on usvaja jezička pravila neophodna za stvaranje samostalnih iskaza. Iz istog se razloga u rečniku navode samo delovi tipičnog konteksta u kojima je leksički oblik upotrebljen u svom frekventnom, sistematičnom značenju. Isključuju se svi oni delovi konteksta u kojima reč odstupa od svog uobičajenog značenja, bez obzira da li je svrha rečnika da posluži korisniku pri čitanju ili pisanju stručnih tekstova. Ako je korisniku potreban rečnik da bi analogijom stvarao samostalne iskaze, njemu su potrebne tipične, uobičajene kombinacije reči, kao što mu je i prilikom čitanja, tj. procesa razumevanja stručne literature, potreban kontekst s kojim se najčešće sreće. Pouzdanost primera podrazumeva da leksiograf stvara primere na osnovu delova konteksta koji se uzimaju iz tekstova ili razgovora sa stručnjacima iz date oblasti kojima je engleski materinji jezik.

ZAKLJUČAK

Cilj je ovog rada bio da se istaknu neki leksikografski problemi koji su se pojavili prilikom izrade dvojezičnog stručno-terminološkog rečnika i da se iznese način njihovog konkretnog rešavanja na primeru englesko-srpsko-hrvatskog rečnika iz oblasti drumskog saobraćaja. Prvo je bilo neophodno rešiti pitanje opsega i sadržaja rečnika: koliko i koje naučno-stručne oblasti bi rečnik trebao da obuhvati. Zatim je bilo potrebno odrediti izvore i način prikupljanja rečničke građe. U početnoj fazi su formirane i vrste grupa termina koje bi rečnik trebao da sadrži. Nakon toga pristupilo se određivanju sadržaja i tehnike obrade rečničkih jedinica, tj. koje bi elemente svaka rečnička jedinica trebala da sadrži i kakav bi bio način prezentiranja materijala u okviru svake rečničke jedinice. Pri tome je bilo neophodno razmišljati o sledećim problemima: kada se skup reči može smatrati složenom leksičkom jedinicom i kako ga klasifikovati u rečniku; da li stručni rečnik treba da da transkripciju izgovora reči; koja je gramatička informacija i u kom obliku nužna korisniku rečnika kako bi mogao pravilno da upotrebi dati leksički oblik; da li i kako bi trebalo označavati pripadnost reči stručnoj oblasti ili različitim jezičkim stilovima i varijantama. Pri određivanju leksičkog značenja reči najveće teškoće predstavljao je problem jezičke ekvivalencije i polisemije leksičkih oblika: kako pronaći ekvivalentne termine u jeziku na koji se prevodi; koja značenja višeznačnih reči treba navoditi u stručnom rečniku. Ovom prilikom neophodno je bilo odgovoriti na sledeća pitanja: Da li je potrebno navoditi sinonime osnovnih leksičkih jedinica u dva jezika? Da li postoji potreba za unošenjem primera upotrebe termina? Ovo su samo neki od osnovnih problema sa kojima se leksiograf susreće pri izradi stručno-terminološkog rečnika. Rešenja koja se u ovom radu nude nisu ni jedina, ni najbolja. Ona su samo plod razmišljanja proistekla iz svakodnevnog praktičnog rada.

BIBLIOGRAFIJA

- Gleason, H. A., *The Relation of Lexicon and Grammar*, u F. W. Householder and Sol Saporta (eds), "Problems in Lexicography", Indiana University, Bloomington; La Haye, Mouton, 1967, str. 85—102.
- Haas, M. R., *What Belongs in a Bilingual Dictionary?*, u F. W. Householder and Sol Saporta (eds.), "Problems in Lexicography", Indian University, Bloomington; La Haye, Mouton, 1967, str. 45—50.
- Hiorth, F., *On the Subject Matter of Lexicography*, "Studia Linguistica", vol. 9 : 1955, str. 577.
- Hiorth, F., *On the Foundations of Lexicography*, "Studia Linguistica", vol. 11 : 1957, str. 8.
- Malkiel, Y., *A Typological Classification of Dictionaries on the Basis of Distinctive Features*, u F. W. Householder and Sol Saporta (eds.), "Problems in Lexicography", Indiana University, Bloomington; La Haye, Mouton, 1967, str. 3—24.
- Mathiot, M., *The Place of the Dictionary in Linguistic Description: Problems and Implications*, "Language", vol. 43, 1967, str. 703.
- Weis, E. and Haberfellner, E., *Dictionaries in the Making*, "AILA Bulletin". No. 3 (24), 1978, str. 13.
- Zgusta, L., *Manual of Lexicography*, Publishing House of Czechoslovak Academy of Sciences, Praha, 1971.